

RAAP-NOTITIE 3877

Perceel 5706 te Rijnsburg

Gemeente Katwijk

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau-
en inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: SOILutions b.v.

Titel: Perceel 5706 te Rijnsburg, gemeente Katwijk; archeologisch vooronderzoek:
een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: 6 juli 2011

Auteur: *drs. E. van der Laan & drs. B. Jansen*

Projectcode: HKJC

Bestandsnaam: NO3877_ HKJC

Projectleider: drs. E. v.d. Laan

Projectmedewerker: drs. K. Wink

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 45933

Bewaarplaats documentatie: RAAP West-Nederland

Autorisatie: drs. B. Jansen

Bevoegd gezag: Gemeente Katwijk

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwenveldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2011

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van SOILutions b.v. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2011 een bureau- en inventariserend veldonderzoek, uitgevoerd in verband met de voorgenomen herinrichting van kadastraal perceel 5706 te Rijnsburg, gemeente Katwijk.

Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd, omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en mogelijke archeologische waarden, teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten.

Het plangebied (7000 m²) ligt direct ten de noorden van Bankijkerweg ten noordoosten van de bebouwde kom van Rijnsburg.

Op basis van het bureauonderzoek gold voor het gebied een hoge verwachting voor bewoningsporen vanaf het Neolithicum, indien sprake zou zijn van een afgedekte, intacte strandwal. Voor de naar verwachting boven het strandwal en/of oude duinzand aanwezige kwelderafzettingen gold een middelhoge verwachting voor nederzettingsterreinen uit de IJzertijd en Romeinse tijd. Voor een eventuele getijdengeul aan de westkant van het plangebied gold een middelhoge verwachting, afhankelijk van het moment van ontstaan vanaf de Romeinse tijd, maar waarschijnlijker vanaf de Middeleeuwen.

Het karterende onderzoek heeft min of meer de bodemopbouw opgeleverd zoals verwacht. Aan de oostkant is sprake van een afgedekte strandwal met oude duinen. Het duinzand is afgedekt met komafzettingen (zware humeuze klei en veen). Op de komafzettingen is sprake van een pakket kalkloos goed gesorteerd zand. Op basis van de sortering, het ontbreken van gelaagdheid en het feit dat het zand ontkalkt is, wordt aangenomen dat het verstoven oud duinzand betreft.

Aan de westkant van het gebied is sprake van een diep ingesneden getijdengeul, die is ontstaan na de vorming van bovengenoemd stuifzandpakket.

In de boringen zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten aangetroffen. De kans wordt daarom klein geacht dat er sprake is van vondstrijke nederzettingsterreinen in het plangebied. De aanwezigheid van kleine vondstarme vindplaatsen kan echter niet worden uitgesloten. Dergelijke vindplaatsen kunnen met name in de top van het oude duinzand en mogelijk in het stuifzand verwacht worden. Op basis van de door de opdrachtgever verstrekte informatie over de maximale bodemingrepen (1,5 m -Mv) worden alleen eventuele archeologische resten in het stuifzand bedreigt.

Hoewel er een (geringe) kans bestaat dat met de beoogde inrichting en daarmee gepaard gaande bodemingrepen (tot maximaal 1,5 m -Mv) archeologische resten in het stuifzand bedreigt worden, wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onver-

wacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verplicht (vondstmelding via ARCHIS).

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente Katwijk (contactpersoon dhr. dr. B. Voormolen) een selectiebesluit.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	5
1 Inleiding	6
1.1 Kader	6
1.2 Administratieve gegevens	6
1.3 Toekomstige situatie	6
1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Methoden	8
2.2 Resultaten	8
3 Veldonderzoek	12
3.1 Methoden	12
3.2 Resultaten	12
4 Conclusies en aanbevelingen	14
4.1 Conclusies	14
4.2 Aanbevelingen	14
Literatuur	16
Overzicht van figuren tabellen en bijlagen	17
Bijlage 1. Boorbeschrijvingen	24

1 Inleiding

1.1 Kader

In opdracht van SOILutions b.v. heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in mei 2011 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in verband met de voorgenomen herinrichting van kadastraal perceel 5706 te Rijnsburg, gemeente Katwijk.

Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd, omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en mogelijke archeologische waarden, teneinde een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de aard, omvang, datering, kwaliteit (gaafheid en conservering) en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

1.2 Administratieve gegevens

Het plangebied (7000 m²) ligt direct ten noorden van de Bankijkerweg ten noordoosten van de bebouwde kom van Rijnsburg (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 30F van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000).

Gemeente: Katwijk

Plaats: Rijnsburg

Plangebied*: perceel 5706 te Rijnsburg

Onderzoeksgebied: Het betreft het zuidoostelijke deel van het kadastrale perceel 5706, gelegen ten noorden van de Bankijkerweg.

Centrumcoördinaten: 91185/468020

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 45933

1.3 Toekomstige situatie

Op het terrein zal een bedrijfsmatige herontwikkeling plaatsvinden. Bij deze herontwikkeling zal de bodem tot maximaal 1,5 m -Mv verstoord worden volgens opgaaf van de opdrachtgever.

1.4 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.2), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtsnoer. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden. Achter in dit rapport is een lijst met gebruikte afkortingen opgenomen en worden enkele vaktermen beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnterpreteerd.

Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

- het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS)
- de Archeologische Monumenten Kaart (AMK)
- de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW)
- Archeologische verwachtings en beleidsadvieskaart gemeente Katwijk (Schute & Jansen, 2007)
- literatuur en historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst)
- de recente topografische kaart 1:25.000
- recente luchtfoto's uit Google Earth (<http://www.earth.google.com>)
- het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- het informatiesysteem Data en Informatie van de Nederlandse Ondergrond (DINO)
- het informatiesysteem Kennis Infrastructuur CultuurHistorie (KICH)
- de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie
- de molendatabase

2.2 Resultaten

Huidige situatie

Op recente topografische kaarten 1:25.000 is het plangebied afgebeeld als tuinbouwgebied (www.watwaswaar.nl). Recente luchtfoto's uit Google Earth bevestigen dit grondgebruik (figuur 1). Volgens de geraadpleegde topografische kaart en het Actueel Hoogtebestand Nederland (<http://www.ahn.nl/>) ligt het huidige maaiveld in het plangebied rond NAP. Uit de KLIC-melding zijn geen kabels en leidingen in het gebied naar voren gekomen.

Geo(morfo)logie

Het plangebied bevindt zich nabij de monding van de Oude Rijn. Bepalend bij de vorming van het landschap is de activiteit van de Oude Rijn vanaf circa 4400 voor Chr. en de uitbreiding van de kustbarrière in westelijke richting vanaf circa 3800 voor Chr. De afwisselende fluviatiele en mariene invloed heeft tot een sterk dynamische ontwikkeling van het landschap geleid. Het huidige landschap is gevormd onder invloed van duizenden jaren van sedimentatie en erosie. Op korte afstand kwamen door de tijd heen totaal verschillende sedimentatiemilieus voor die sterk variërende landschappen hebben gevormd.

Het plangebied maakt landschappelijk gezien deel uit van de kuststrook van West-Nederland. De ontstaanswijze van dit gebied hangt nauw samen met de zeespiegelstijging in het Holoceen (vanaf 10.000 jaar geleden). In de periode van snelle zeespiegelstijging in het Atlanticum (vanaf circa 7000 voor Chr.) zijn buiten de huidige kustlijn waarschijnlijk al strandwallen gevormd door sedimenttransport onder invloed van getijden, golfwerking en wind. Deze strandwallen werden bij een snel stijgende zeespiegel echter na korte tijd weer afgebroken (Berendsen, 1998). Aan het einde van het Atlanticum en aan het begin van het Subboreaal (vanaf circa 3900 voor Chr.) bereikte de zee zijn maximale uitbreiding, waarna door een minder snel stijgende zeespiegel uitbouw van de kust in westelijke richting kon plaatsvinden. Uit onderzoek in het gebied ten zuiden van Den Haag is gebleken dat strandwallen (met duinen) vanaf circa 4800 voor Chr. zijn gevormd en dat waarschijnlijk al vanaf dat moment uitbouw van de kustlijn plaatsvond (Van der Valk, 1992). Vanaf circa 3900 voor Chr. ontstond een complex van strandwallen dat bedekt werd met lage duinen (de Oude Duinen) met tussen de strandwallen laaggelegen strandvlakten (Berendsen, 1998).

Op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Katwijk staat het plangebied aangegeven in een zone met oeverwallen/crevasses van de Oude Rijn en/of kwelderafzettingen op strandvlakte (eventueel met strandwalresten), mogelijk met inschakelingen van Hollandveen (Schute & Jansen, 2007; figuur 2).

Onlangs is in het kader van een voorgenomen bestemmingsplanwijziging voor het gebied Vinckenwegzone, waarin onderhavig plangebied zich bevindt, een verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat in het plangebied zich vermoedelijk een afdekt deel van een strandwal bevindt. Dit is de strandwal die in noordelijke richting onder de Elsgeesterweg dagzoomt (Jansen, in voorbereiding). Deze strandwal is gevormd tussen circa 3200-2600 voor Chr. (Pruisers & De Gans, 1988).

De strandwal, al dan niet afgedekt met oud duinzand, is in de millennia na de vorming afgedekt geraakt met veen en/of klastische afzettingen. Deze klastische sedimenten bestaan uit mariene of fluviatiele zand- en kleilagen die vanuit de Rijn zijn afgezet. Uit boringen in de omgeving van het plangebied blijken de afdekkende klastische sedimenten waarschijnlijk in twee perioden gevormd te zijn. De oudste afzettingen zijn geïnterpreteerd als kwelderafzettingen, de jongste als getijdenafzettingen die zijn gevormd vanuit enkele in de omgeving van het gebied aanwezige getijdengeulen. Naar verwachting bevindt zich in het westelijke deel van het plangebied een getijdengeul die zich tot in de strandwal heeft ingesneden. De ouderdom van deze klastische afzettingen is niet exact bekend, maar aan de zuidzijde van het Oegstgeesterkanaal lijkt een Romeinse vondstlaag door een dergelijke getijdengeul geërodeerd te zijn (Muller & Jansen, 2006). Op basis hiervan wordt vooralsnog aangenomen dat deze getijdengeulen actief waren vanaf de Romeinse tijd of Middeleeuwen.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS en AMK

In ARCHIS staan een aantal archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de omgeving van het plangebied. Direct ten zuiden van het Oegstgeesterkanaal bevindt zich op een uitloper van de strandwal, die ook in het plangebied aanwezig is, een grafveld uit de Vroege Middeleeuwen (monumentnummer 1148; figuur 2). De vroegste historische bron waarin Rijnsburg wordt genoemd, dateert uit de 10e eeuw, maar Rijnsburg vindt wellicht haar oorsprong al in de 8e eeuw (Glasbergen, 1944). In de lijst van schenkingen aan de Utrechtse Domkerk (het 'Liber donationum') wordt de hofstede of villa Rothulfuashem ('Rudolfsheim') gesitueerd ten noorden van de Vliet, ergens aan de zuidzijde van de huidige dorpskern. Later, waarschijnlijk al in de 11e eeuw, werd de naam in Rinasburg gewijzigd. Dat de omgeving van Rijnsburg al in de Vroege Middeleeuwen geschikt was voor bewoning blijkt uit de aanwezigheid van verschillende vroeg-middeleeuwse nederzettingen. Zo is op circa 1400 m naar het noorden op dezelfde strandwal een vroeg-middeleeuwse nederzetting deels opgegraven (Braat, 1949).

Ook uit de periode voor de Middeleeuwen zijn uit de directe omgeving vondsten bekend. Zo is direct ten noorden van het plangebied een mogelijke Romeinse nederzetting op de flank van de strandwal aangetroffen (ARCHIS-waarnemingsnummers 47949). Circa 500 m ten westen van het plangebied zijn vondsten uit de Late IJzertijd bekend (ARCHIS-waarnemingsnummers 24179).

Historische kaarten

De geraadpleegde historische kaarten (<http://watwaswaar.nl>) bevatten geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van bewoning in het plangebied. De in de directe omgeving aanwezige wegen en oude kavelsloten zijn al op de topografische kaarten uit de 17e eeuw aanwezig. De huidige wegen en de kronkelige slootpatronen dateren al van voor 1615. Alle oudere wegen in het gebied en ook de oudere watergangen staan reeds op de kaart uit 1615 weergegeven (figuur 3). Het Oegstgeesterkanaal dateert uit het eind van de 18e eeuw. Op basis van een luchtfoto uit 1938 lijkt met uitzondering van het uiterste oostelijke deel het gebied in die tijd vrijwel volledig in gebruik te zijn geweest als tuinbouwgebied (Jansen, in voorbereiding). Opvallend hierin zijn de kleine percelen. Op de luchtfoto is ook enige bebouwing aan de Vinken- en Voorhousterweg zichtbaar. Het plangebied is ook dan (nog) onbebouwd.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Op de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Katwijk staat het plangebied aangegeven met een hoge verwachting voor nederzettingsterreinen vanaf de (Late) IJzertijd met eveneens een hoge verwachting voor bewoningssporen vanaf het Neolithicum op eventuele strandwalresten. Op basis van het gedetailleerdere beeld van de bodemopbouw in het gebied op basis van recent onderzoek kan deze verwachting aangepast en verder gespecificeerd worden. Voor het oostelijke deel van het plangebied geldt voor de daar naar verwachting aanwezige afgedekte strandwal een hoge verwachting voor nederzettingen vanaf het Neolithicum. Dit kan gaan om relatief kleine vondstrijke nederzettingen (<1000 m²), maar ook om vondstarne vindplaatsen, zoals grafvelden, akkers, waterputten, wegen, etc.). Naar verwachting bevindt de top van de strandwal zich binnen 2,0 m -Mv. Mogelijke bevinden zich boven de strandwal intacte

zandige kwelderafzettingen. Voor dergelijke afzettingen geldt een middelhoge verwachting voor bewoningssporen uit de IJzertijd en Romeinse tijd. Het kan hierbij gaan om vondstrijke nederzettingsterreinen met een herkenbare cultuurlaag ($> 1000 \text{ m}^2$), maar ook om kleinere of kortstondig bewoonde locaties en/of andere vondstarme complextypen. Eventuele zandige kwelderafzettingen bevinden zich naar verwachting binnen 1,5 m -Mv.

Zoals eerder vermeld, bevindt zich in het westelijke deel van het gebied waarschijnlijk een getijdengeul die zich diep in de onderliggende sedimenten heeft ingesneden. Voor deze zone geldt daarom geen verwachting meer voor bovengenoemde paleolandschappen. Voor de getijdengeul en de bijbehorende afzettingen erlangs geldt een middelhoge verwachting vanaf het moment van vorming, waarschijnlijk vanaf de Middeleeuwen. Het kan gaan om vondstrijke boerderijlocaties, maar ook om vondstarme vindplaatstypen. Naar verwachting bevinden dergelijke resten zich direct onder de bouwvoor of in diepere niveaus.

Op basis van het beeld van de oude topografische kaarten geldt voor het gebied een lage verwachting voor bewoningssporen vanaf de Nieuwe tijd.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een booronderzoek karterende fase. De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.2 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase' en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek').

Tijdens het veldonderzoek zijn 12 boringen verricht in een grid van 20 bij 25 m in twee zuidwest-noordoost georiënteerde raaien (figuur 4). De boringen in een raai versprongen ten opzichte van die in de naastgelegen raai, waardoor een systeem van gelijkbenige driehoeken ontstond. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode Neolithicum t/m Late Middeleeuwen. Deze methode is niet geschikt om verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004).

Er is geboord tot maximaal 4 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 7 cm (tot 1,2 m -Mv) en een gutsboor met een diameter van 3 cm (vanaf 1,2 m -Mv). De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en zijn met GPS (x-, y- en z-waarden) gepositioneerd. Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken).

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

Geheel conform verwachting is in het oostelijke deel van het plangebied een afgedekte strandwal aangetroffen. De top ervan bevindt zich tussen 2,0 en 2,6 m -Mv (2,0 - 2,3 m -NAP) en bestaat uit kalkloos oud duinzand (zie figuur 5). In de top van dit duinzand is enige bodemvorming (A-horizont) aangetroffen. Deze A-horizont bestaat uit een humeuze laag bruingrijs tot grijs siltarm zand. Het oude duinzand is afgedekt door een laag komafzettingen bestaande uit veen en (matig) zware, iets humeuze klei. Deze klei is geïnterpreteerd als kwelderafzettingen. Een fluviaatiele oorsprong, zoet afzettingmilieu kan echter niet worden uitgesloten.

Boven deze komafzettingen bevindt zich een laag kalkloos, ongelaagd, goed gesorteerd, matig fijn zand. Dit zand betreft waarschijnlijk verstoven oud duinzand. Dergelijk verstoven zandlagen duiden op het verdwijnen van de vegetatie, waardoor de wind vrij spel heeft gekregen. Een antropogene oorzaak voor dit verdwijnen ligt voor de hand. Bijvoorbeeld bij het in gebruik nemen van oude duinen als akkers kan dergelijke verstuiving optreden. In enkele boringen lijkt binnen het verstoven zandpakket sprake te zijn van twee verstuivingsfasen. Deze fasen worden ge-

scheiden door een humeus traject in het zand, hetgeen duidt op initiële bodemvorming (boornummers 2, 9 & 11).

Het stuifzand gaat naar boven toe over in de bouwvoor.

Aan de westkant van het gebied (boornummers 6,7 & 8) is een totaal andere bodemopbouw aangetroffen. Hier bevinden zich aan de basis sterk gelaagde afzettingen. Dit betreft afzettingen in een getijdengeul, die afwissend met zand met veel humus en kleilagen en klei met veel zandlagen is opgevuld. Naar boven toe neemt de gelaagdheid af. De bovenste natuurlijke laag bestaat uit kalkrijk zand of zandige klei, al dan niet gelaagd. Deze oeverachtige afzettingen gaan over in de bouwvoor. Aan de randen van de getijdengeul is een laag kalkrijke klei op het stuifzandpakket aangetroffen (boornummers 5 en 9). Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de getijdengeul is gevormd na de vorming van het stuifzandpakket.

In boring 12 aan de zuidkant van het plangebied is eveneens een geul aangetroffen. Deze geul heeft zich ter hoogte van boring 12 echter niet diep ingesneden. Voorlopig wordt aangenomen dat het een ondiepe kreekgeul betreft. Mogelijk is het kleiige traject dat in boring 11 boven het stuifzand is aangetroffen afkomstig van deze kreek.

De bodem in het plangebied is relatief ongestoord. De dikte van de verstoring (bouwvoor) betreft circa 30 cm, met een maximum van 60 cm. Dit is gezien het historische grondgebruik (tuinbouw) een geringe verstoringdiepte.

Archeologie (geen archeologische vindplaats aangetroffen)

Met uitzondering van enige fragmenten bouwpuin (baksteen) in de bouwvoor heeft het booronderzoek geen archeologische indicatoren opgeleverd. De fragmenten baksteen in de bouwvoor vormen geen aanwijzing voor de aanwezigheid van een vindplaats. Het onderzoek heeft dus geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied opgeleverd.

Dit betekent niet dat er geen sprake kan zijn van dergelijke resten. Wel kan met vrij grote zekerheid worden aangenomen dat er geen sprake is van vondstrijke nederzettingsterreinen in het gebied. De aanwezigheid van kleine vondstarme vindplaatsen kan echter niet worden uitgesloten. Dergelijke vindplaatsen kunnen met name in de top van het oude duinzand en mogelijk in het stuifzand verwacht worden. De kans dat er in de afzettingen van de getijdengeul sprake is van waardevolle archeologische resten wordt klein geacht. Ditzelfde geldt voor de boven het duinzand aanwezige komafzettingen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Op basis van het bureauonderzoek gold voor het gebied een hoge verwachting voor bewoningsporen vanaf het Neolithicum indien sprake zou zijn van een afgedekte, intacte strandwal. Voor de naar verwachting boven de strandwal en/of het oude duinzand aanwezige kwelderafzettingen gold een middelhoge verwachting voor nederzettingsterreinen uit de IJzertijd en Romeinse tijd. Voor een eventuele getijdengeul aan de westkant van het plangebied gold een middelhoge verwachting, afhankelijk van het moment van ontstaan, vanaf de Romeinse tijd, maar waarschijnlijker vanaf de Middeleeuwen.

Het karterende onderzoek heeft min of meer de bodemopbouw opgeleverd zoals verwacht. Aan de oostkant is sprake van een afgedekte strandwal met oude duinen. Het duinzand is afgedekt met komafzettingen (zware humeuze klei en veen). Op de komafzettingen is sprake van een pakket kalkloos, goed gesorteerd zand. Op basis van de sortering, het ontbreken van gelaagdheid en het feit dat het zand ontkalkt is, wordt aangenomen dat het verstoven oud duinzand betreft.

Aan de westkant van het gebied is sprake van een diep ingesneden getijdengeul, die is ontstaan na de vorming van bovengenoemd stuifzandpakket. Ook aan de zuidkant (boornummer 12) is een geul aangetroffen. Deze geul is echter minder diep ingesneden en lijkt eerder een ondiepe kreek te betreffen.

De bodem is voor een voormalig tuinbouwgebied relatief intact. De maximale bodemverstoring bedraagt slechts 60 cm.

In de boringen zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten aangetroffen. De kans dat er sprake is van vondstrijke nederzettingsterreinen in het plangebied wordt daarom klein geacht. De aanwezigheid van kleine vondstarme vindplaatsen kan echter niet worden uitgesloten. Dergelijke vindplaatsen kunnen met name in de top van het oude duinzand en mogelijk in het stuifzand verwacht worden. Op basis van de door de opdrachtgever verstrekte informatie over de maximale bodemingrepen (1,5 m -Mv) worden alleen eventuele archeologische resten in het stuifzand bedreigd.

4.2 Aanbevelingen

Hoewel er een (geringe) kans bestaat dat met de beoogde inrichting en daarmee gepaard gaande bodemingrepen (tot maximaal 1,5 m -Mv) archeologische resten in het stuifzand bedreigt worden, wordt in het plangebied in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht toch archeologische resten worden aangetroffen, dan is dan is conform artikel 53 en 54 van de Monumentenwet 1988 (herzien in 2007) aanmelding van de desbetreffende vondsten bij de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap c.q. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

verplicht (vondstmelding via ARCHIS). Indien diepere bodemingrepen (>1,8 m -Mv) anders dan het plaatsen van heipalen gaan plaatsvinden, wordt geadviseerd om een aanvullend onderzoek naar eventuele bewoningssporen in de top van het oude duinzand uit te laten voeren. Idealiter wordt dergelijk onderzoek middels proefsleuven uitgevoerd.

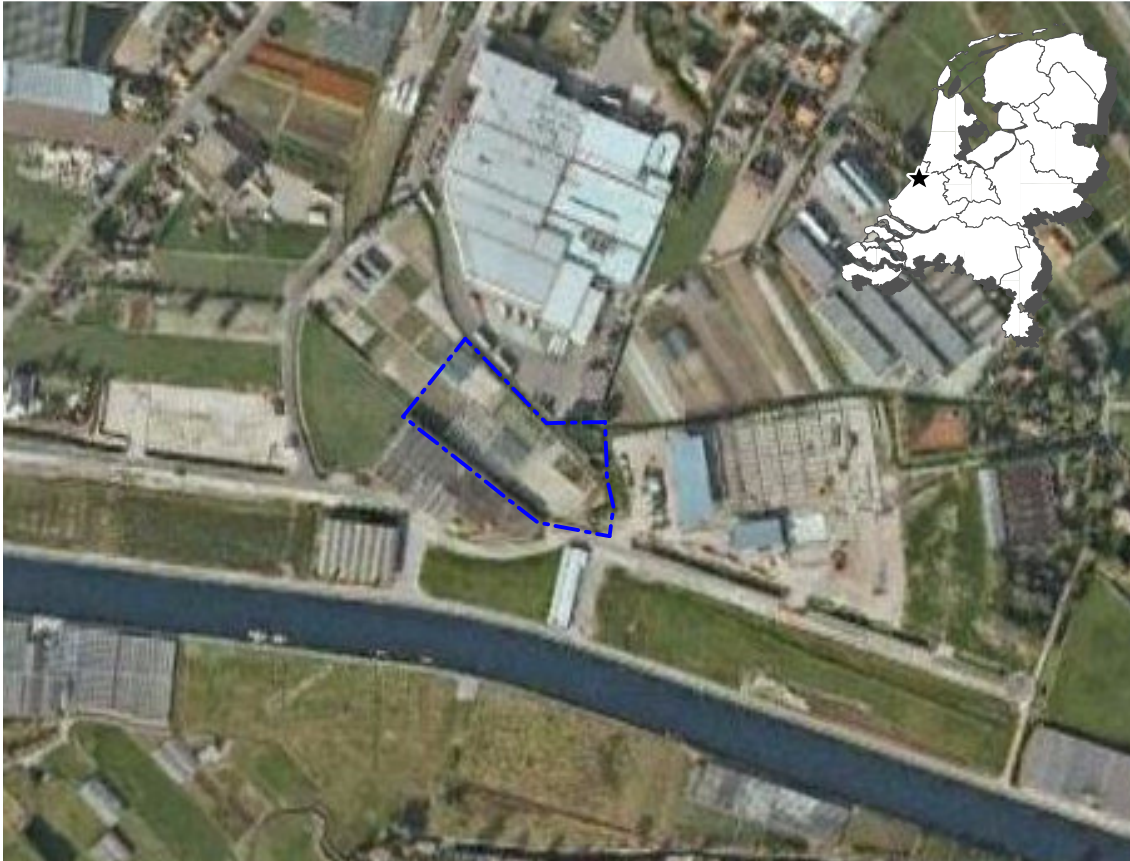
Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente Katwijk (contactpersoon dhr. dr. B. Voormolen) een selectiebesluit.

Literatuur

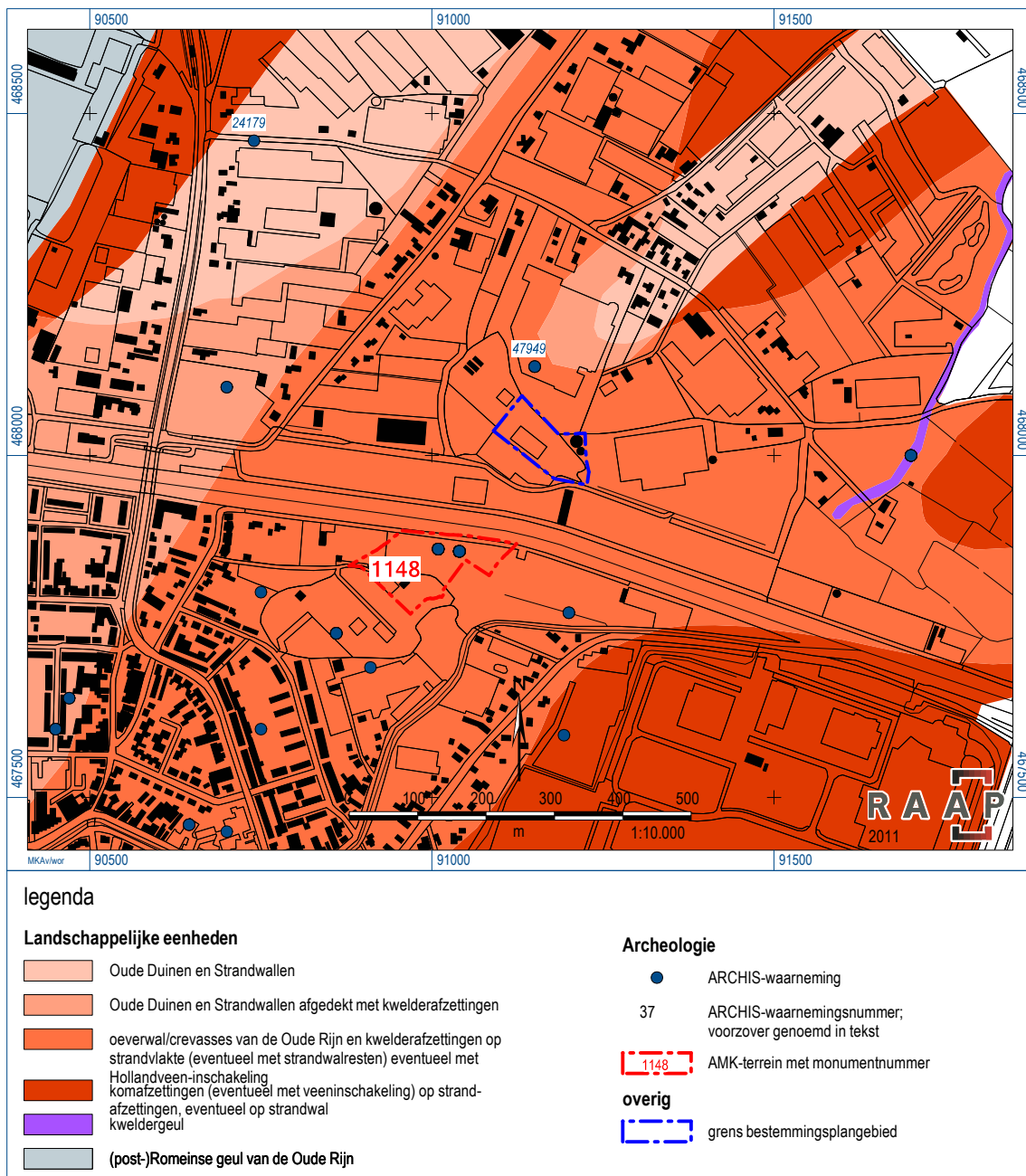
- Berendsen, H.J.A.**, 1998. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Van Gorcum, Assen.
- Braat, W.C.**, 1949. Drie inheemse nederzettingen uit de Romeinse tijd. In: *Oudheidkundige mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden*; nieuwe reeks 30. RMO, Leiden.
- Glasbergen, W.**, 1944. Sporen van Rothulfuasem (het vroegmiddeleeuwsche Rijnburg). *Leids Jaarboekje* 36.
- Jansen, B.**, in voorbereiding. Plangebied Vinkenwegzone, gemeente Katwijk; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-rapport XXX*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Müller, A. & B. Jansen**, 2006. Plangebied De Horn, gemeente Katwijk: archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek. *RAAP-rapport 1185*. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Amsterdam.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Pruissers, A.P. & De Gans**, 1988. *De bodem van Leidschendam*. Gemeente Leidschendam, Leidschendam.
- Schute, I.A. & B. Jansen**, 2007. Gemeente Katwijk: een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart. *RAAP-rapport 1340*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Valk, van der L.**, 1992. Mid- en Late-Holocene coastal evolution in the beach-barrier area of the Western Netherlands. *Proefschrift VU Amsterdam*.

Overzicht van figuren tabellen en bijlagen

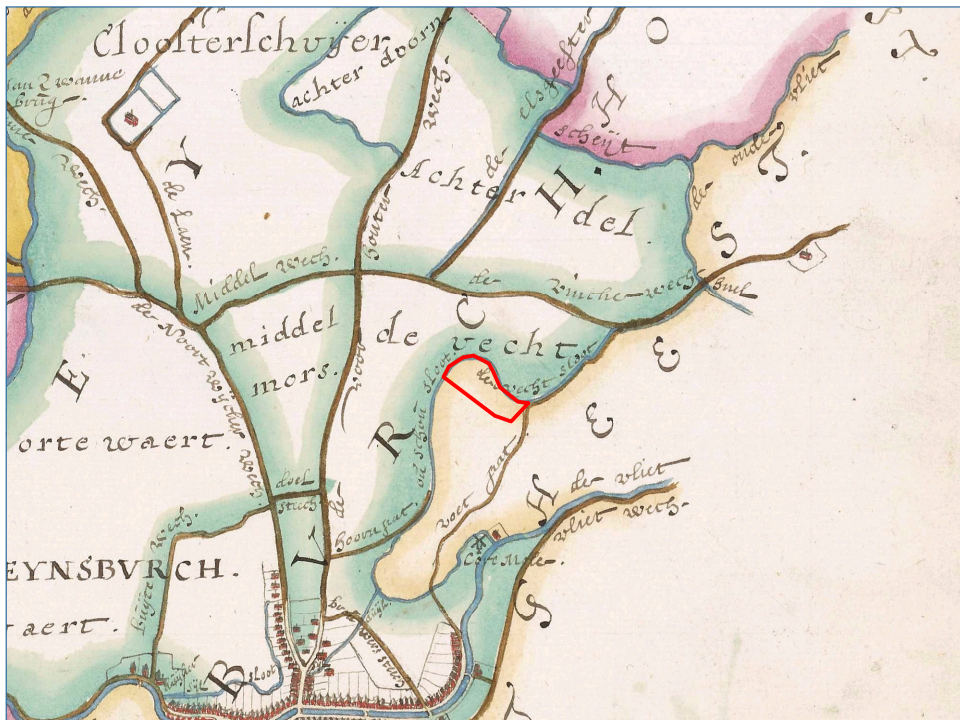
- Figuur 1.** Ligging van het plangebied/onderzoeksgebied op een recente luchtfoto (bron: Google-Earth); inzet: ligging in Nederland.
- Figuur 2.** Uitsnede uit de Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Katwijk (naar Schute & Jansen, 2008).
- Figuur 3.** Uitsnede uit Prins Maurits' Kaart van het Rijnland (uit 1615); met de rode onderbroken lijn de globale ligging van het plangebied.
- Figuur 4.** Resultaten karterend booronderzoek
- Figuur 5.** Geologische profiel raai A-A'
- Tabel 1.** Archeologische tijdschaal.
- Bijlage 1.** Boorbeschrijvingen.

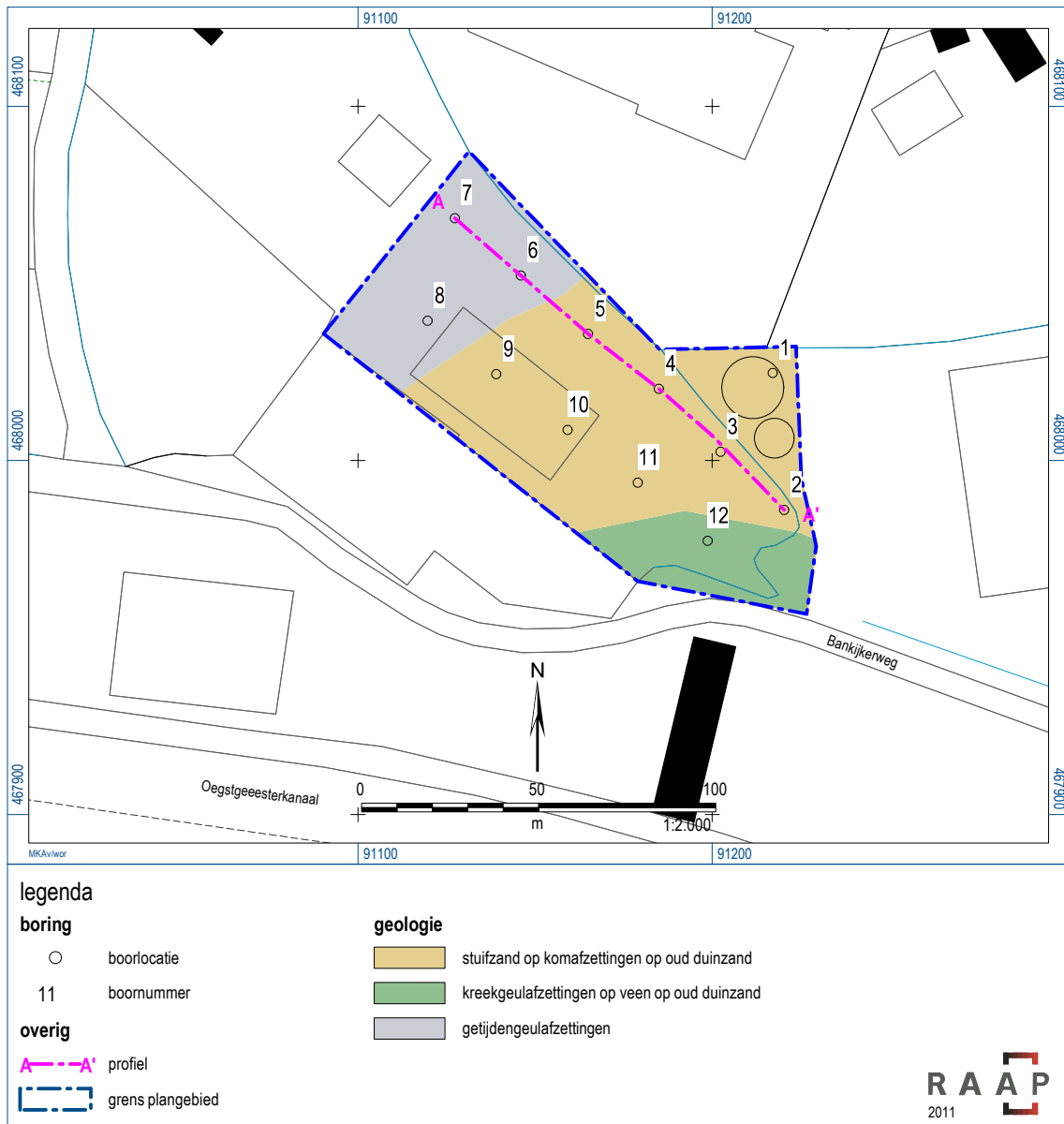
Figuur 1. Ligging van het plangebied op een recente luchtfoto (2005; bron: Google-Earth); inzet ligging in Nederland.

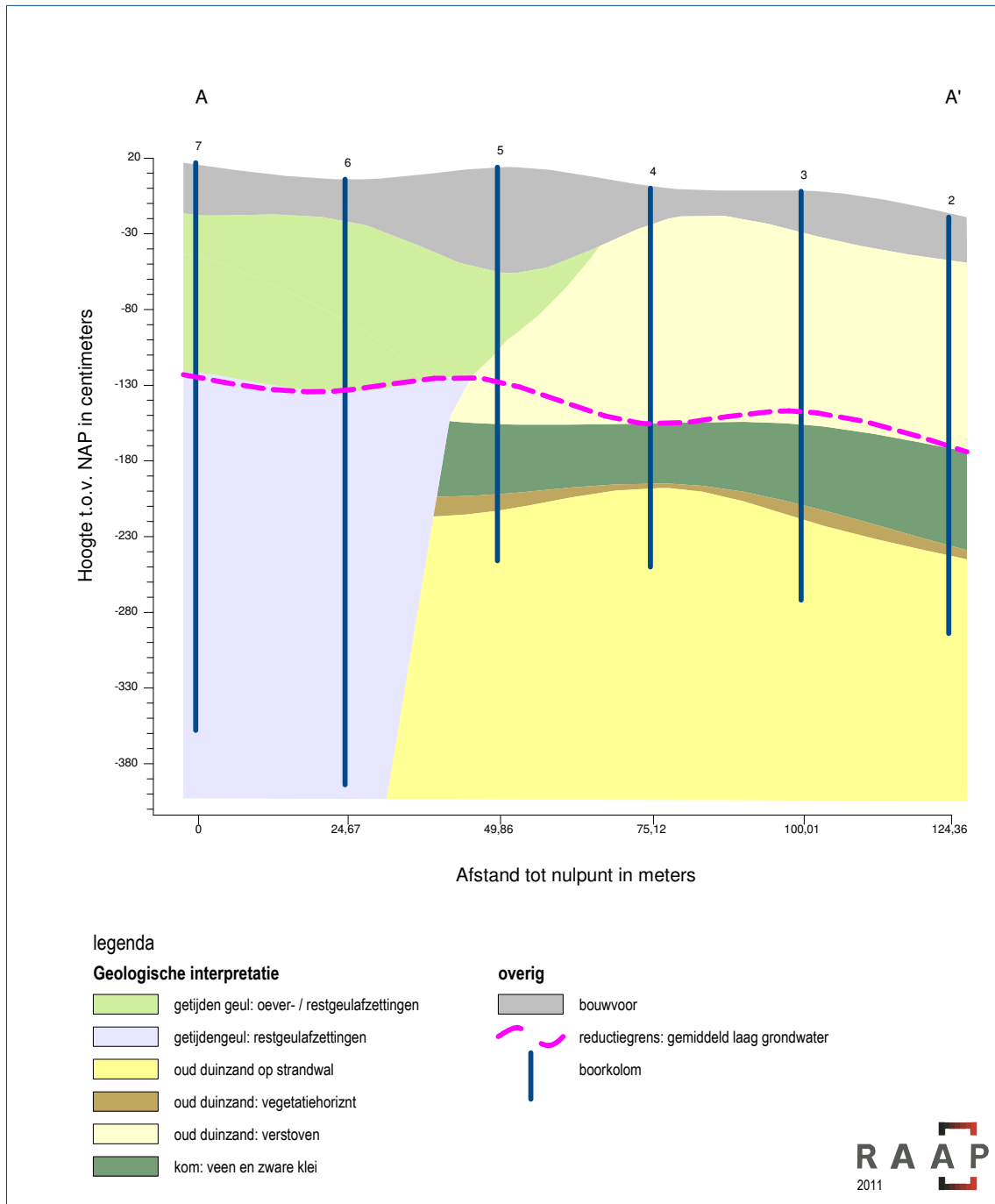
Figuur 2. Uitsnede uit de Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Katwijk (naar Schute & Jansen, 2007).

Figuur 3. Uitsnede uit Prins Maurits' Kaart van het Rijnland (uit 1615); met de rode lijn de globale ligging van het plangebied.

Figuur 4. Resultaten booronderzoek.

Figuur 5. Geologische interpretatie raai A - A'

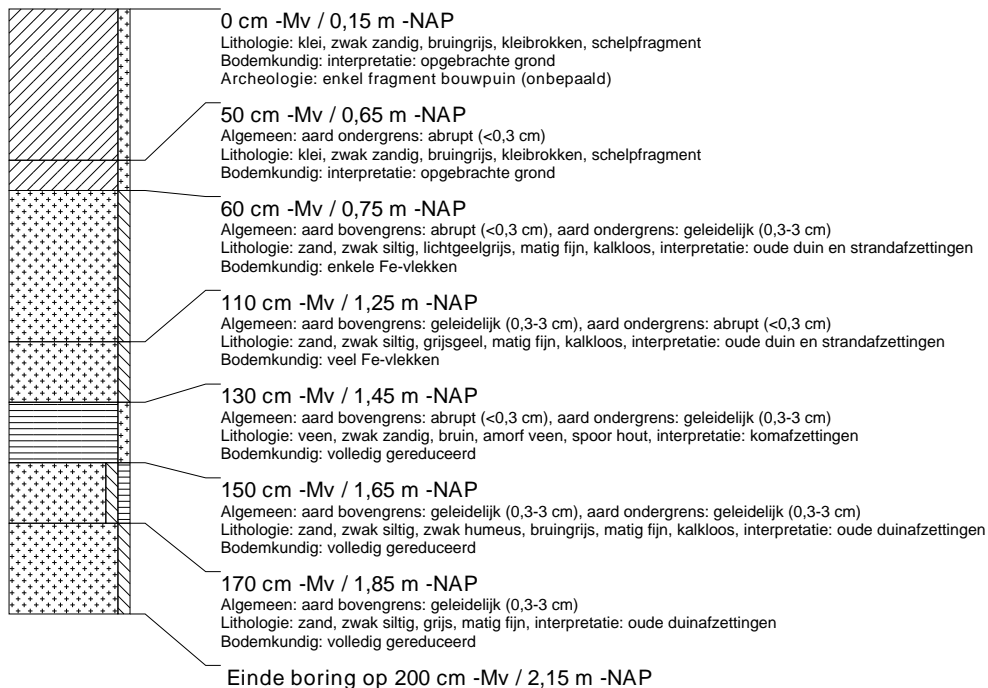
Archeologische perioden			
Tijdperk		Datering	
Nieuwste tijd (=Nieuwe tijd C)		1795	
Nieuwe tijd	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	Vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch laat	525
		Merovingisch vroeg	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
Midden		250.000	
Oud			

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen

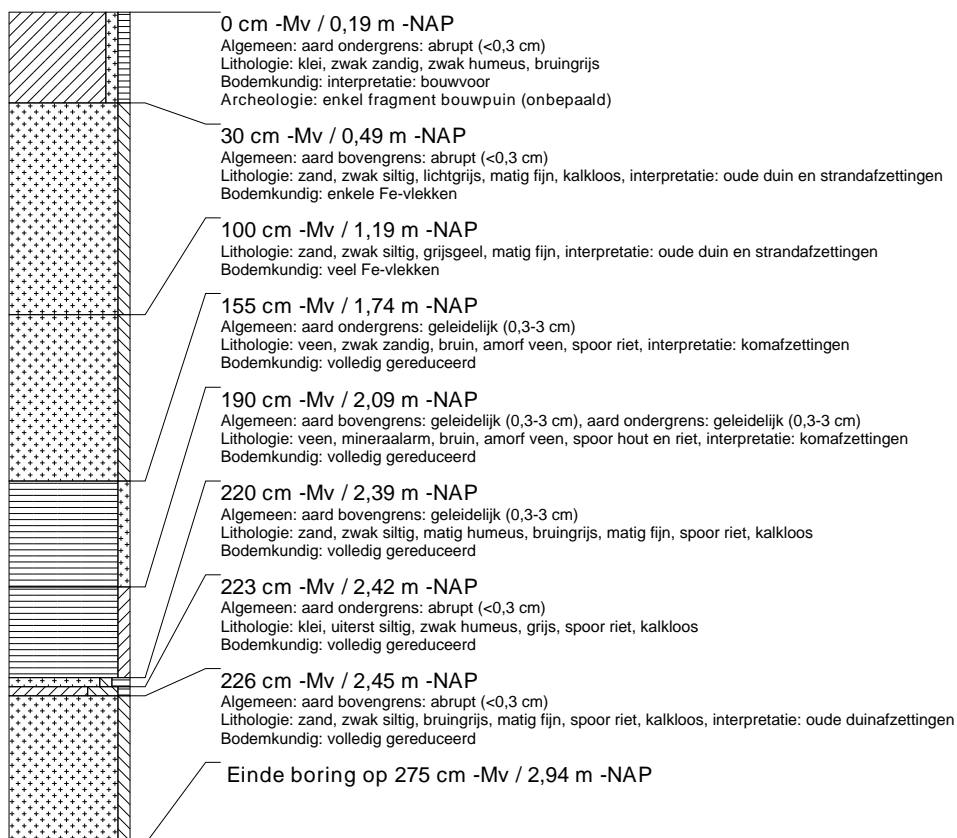
boring: HKJC-1

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.217,04, Y: 468.024,76, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -0,15, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

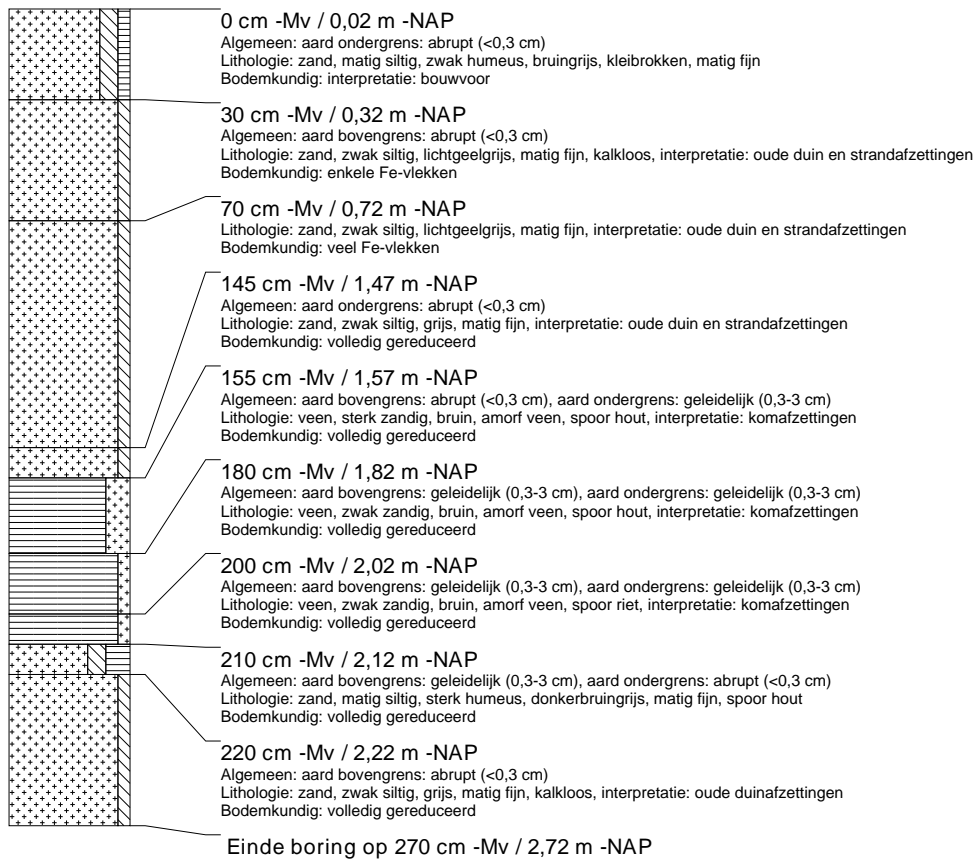
boring: HKJC-2

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.220,33, Y: 467.986,05, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -0,19, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

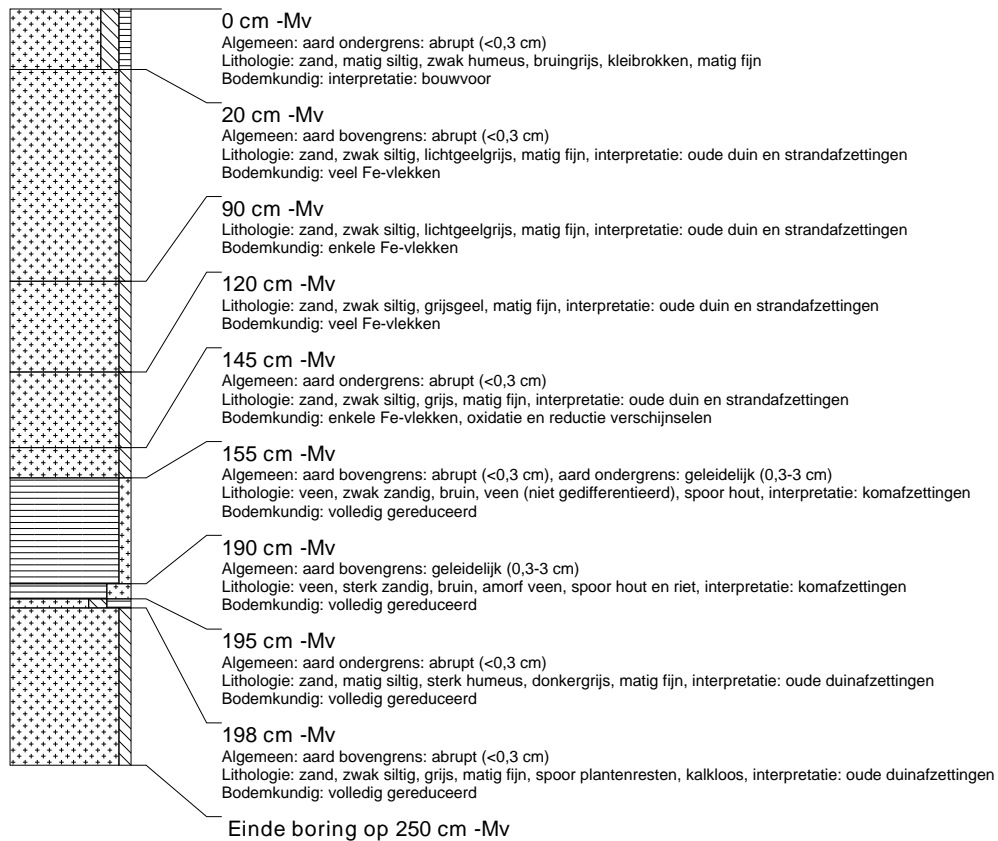
boring: HKJC-3

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.202.36, Y: 468.002.48, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: -0,02, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

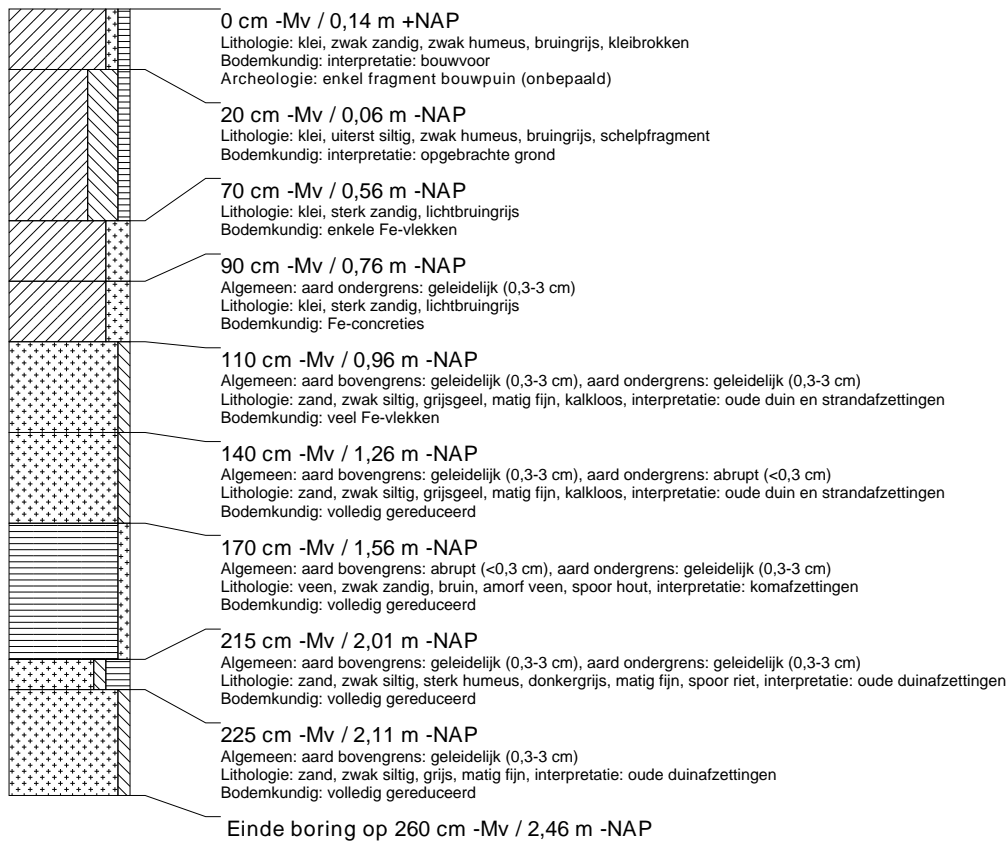
boring: HKJC-4

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.184.90, Y: 468.020.22, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

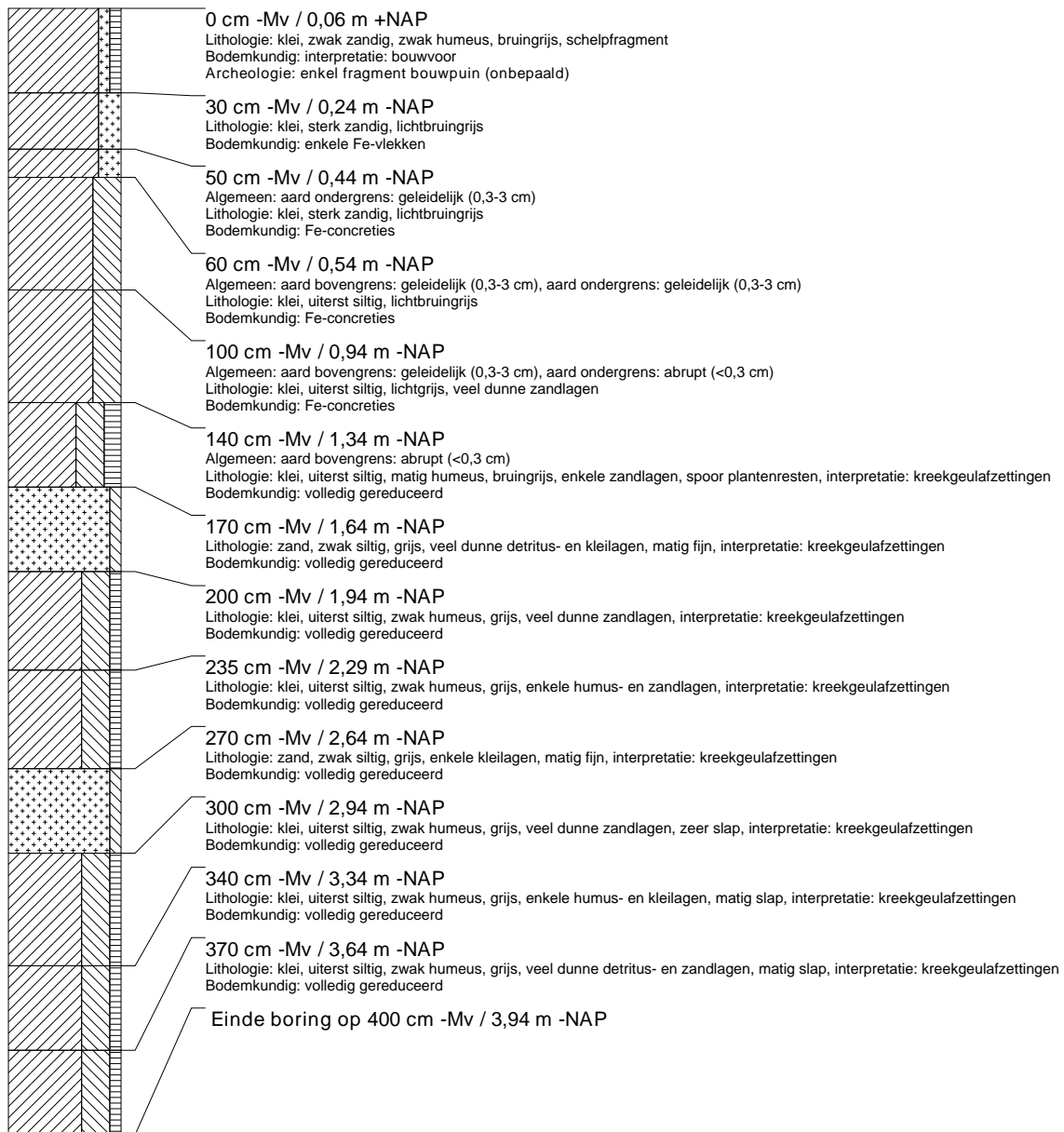
boring: HKJC-5

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.164,95, Y: 468.035,71, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,14, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

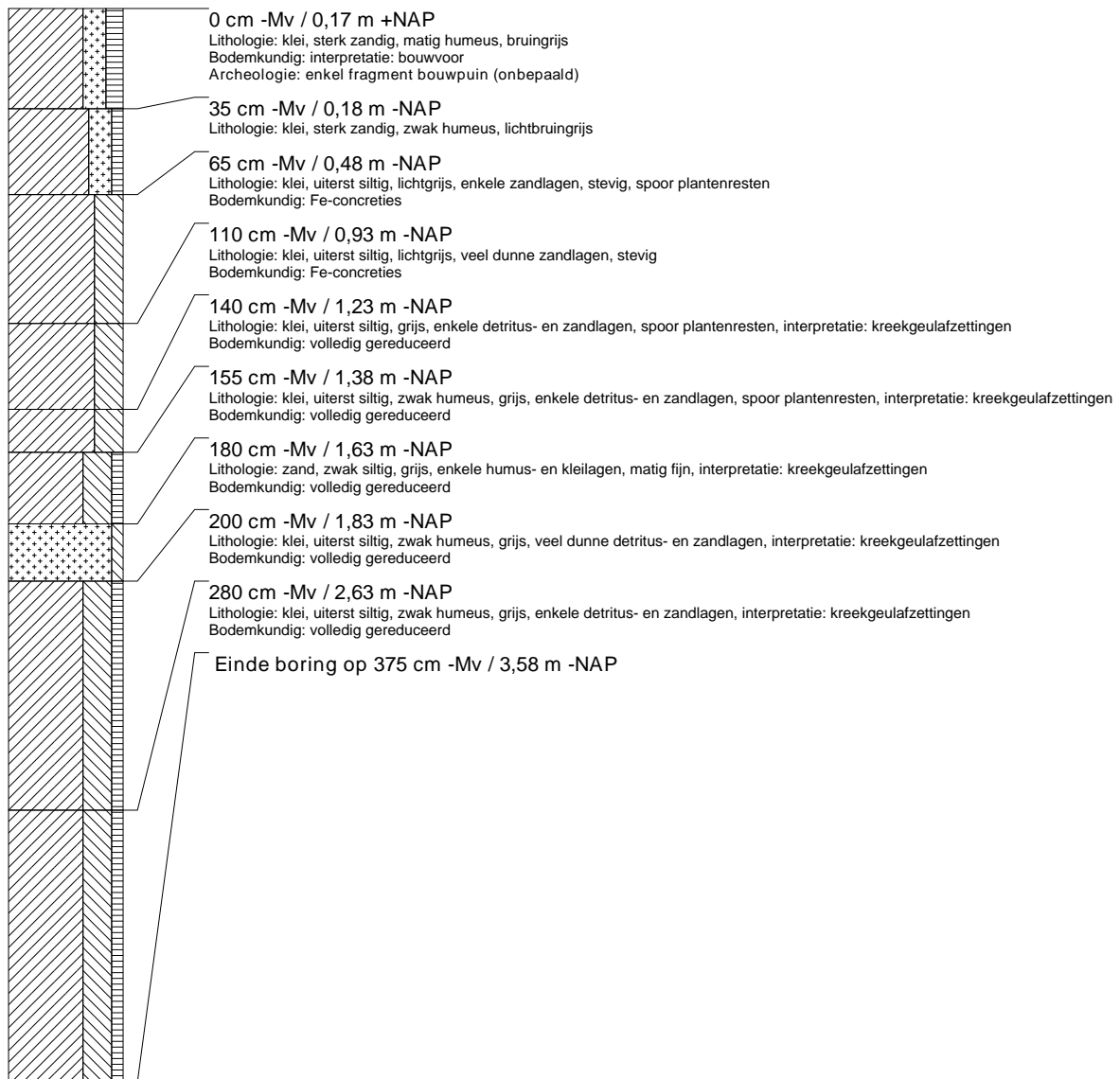
boring: HKJC-6

beschrijver: EL/KWV, datum: 15-4-2011, X: 91.145.96, Y: 468.052.27, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,06, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

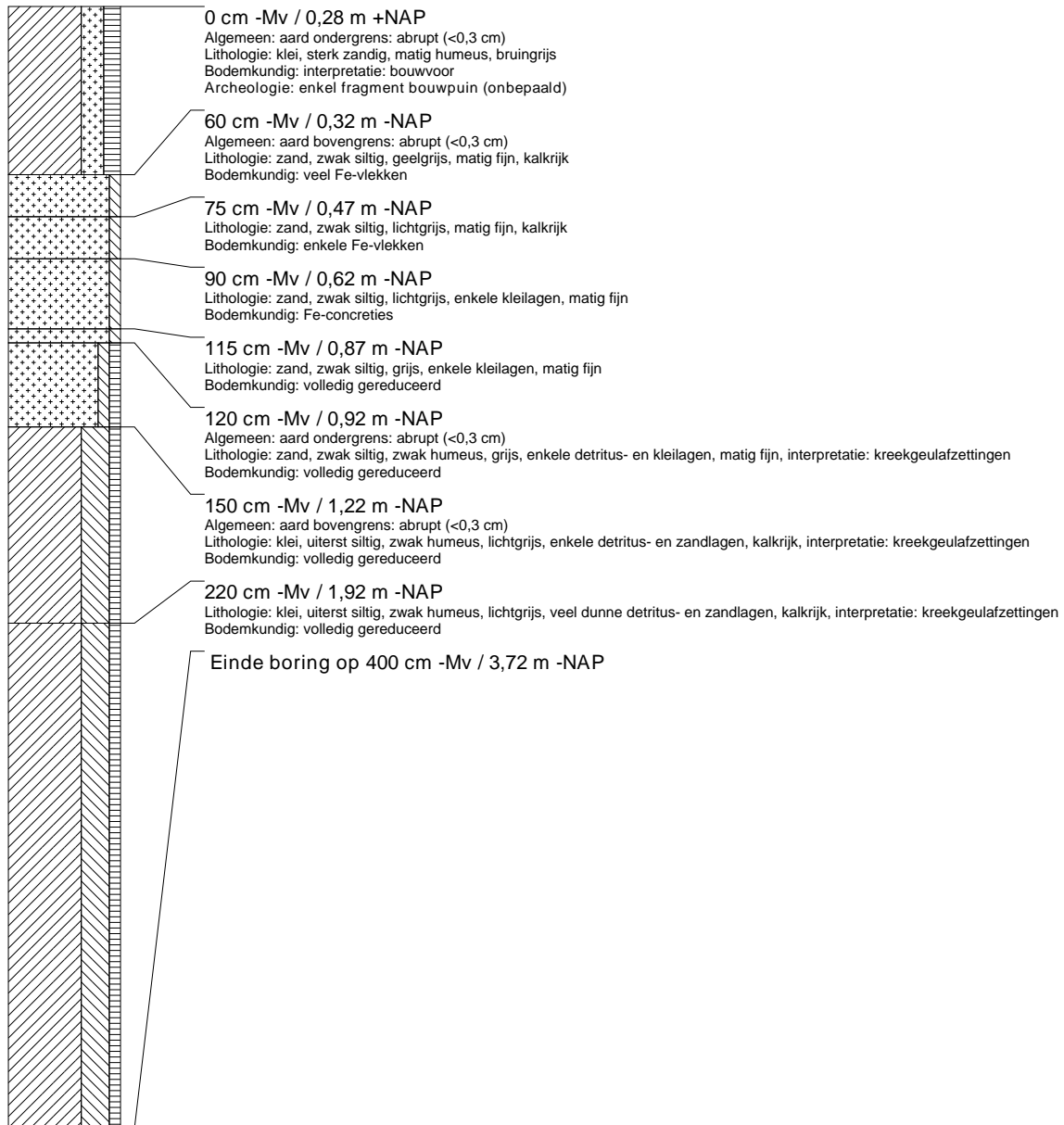
boring: HKJC-7

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.127.33, Y: 468.068,44, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,17, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

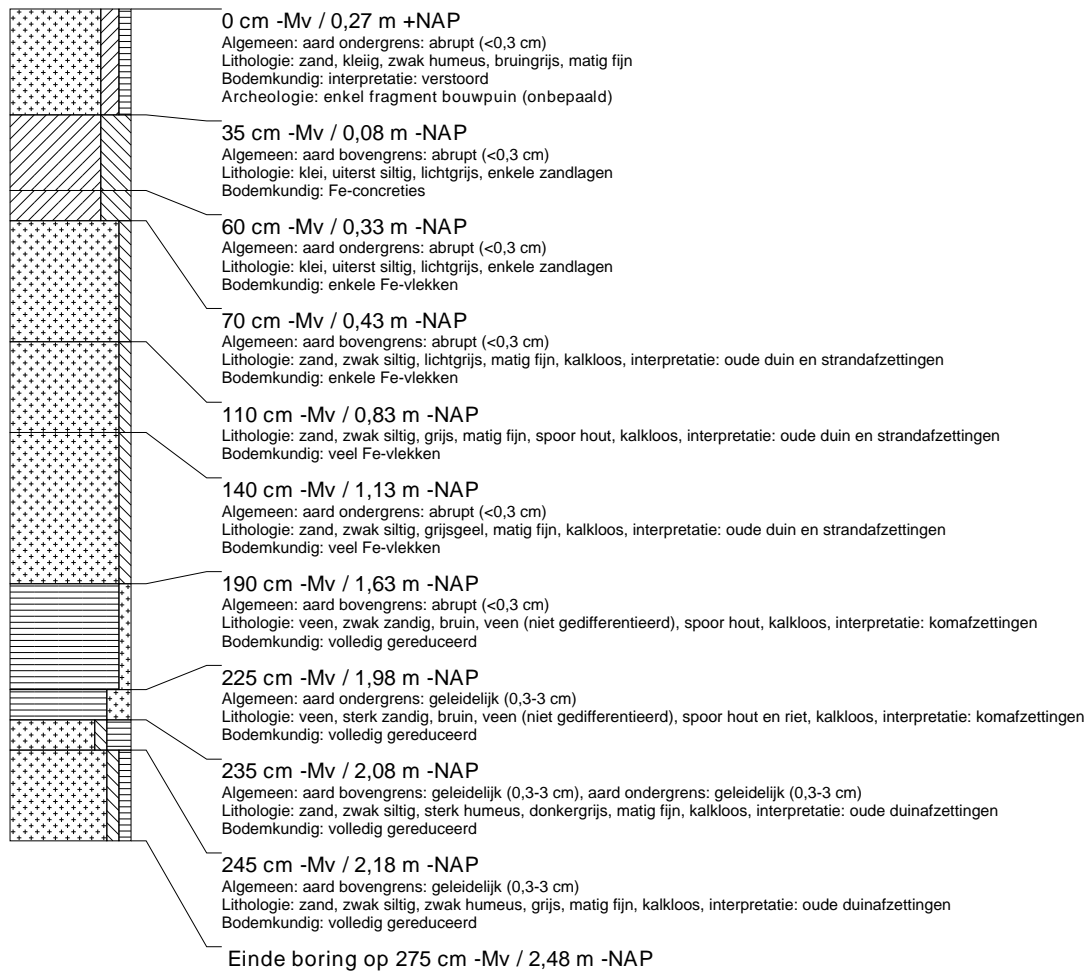
boring: HKJC-8

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.119,62, Y: 468.039,45, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,28, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

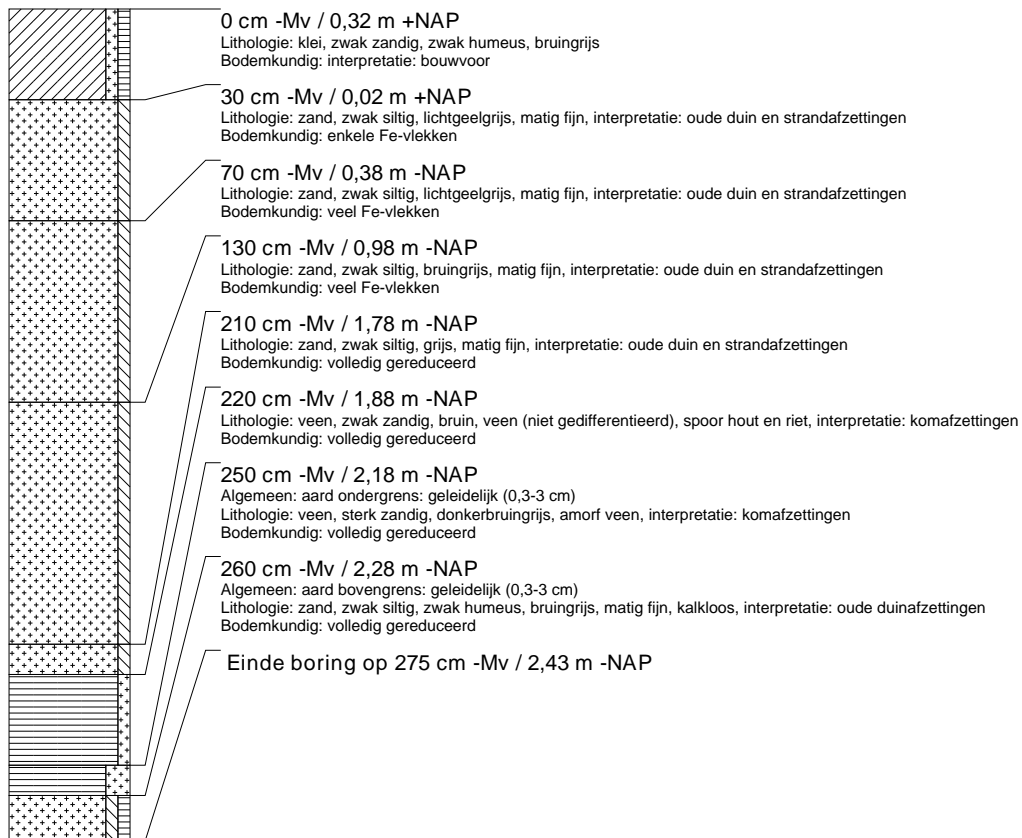
boring: HKJC-9

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.139.04, Y: 468.024.37, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0.27, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

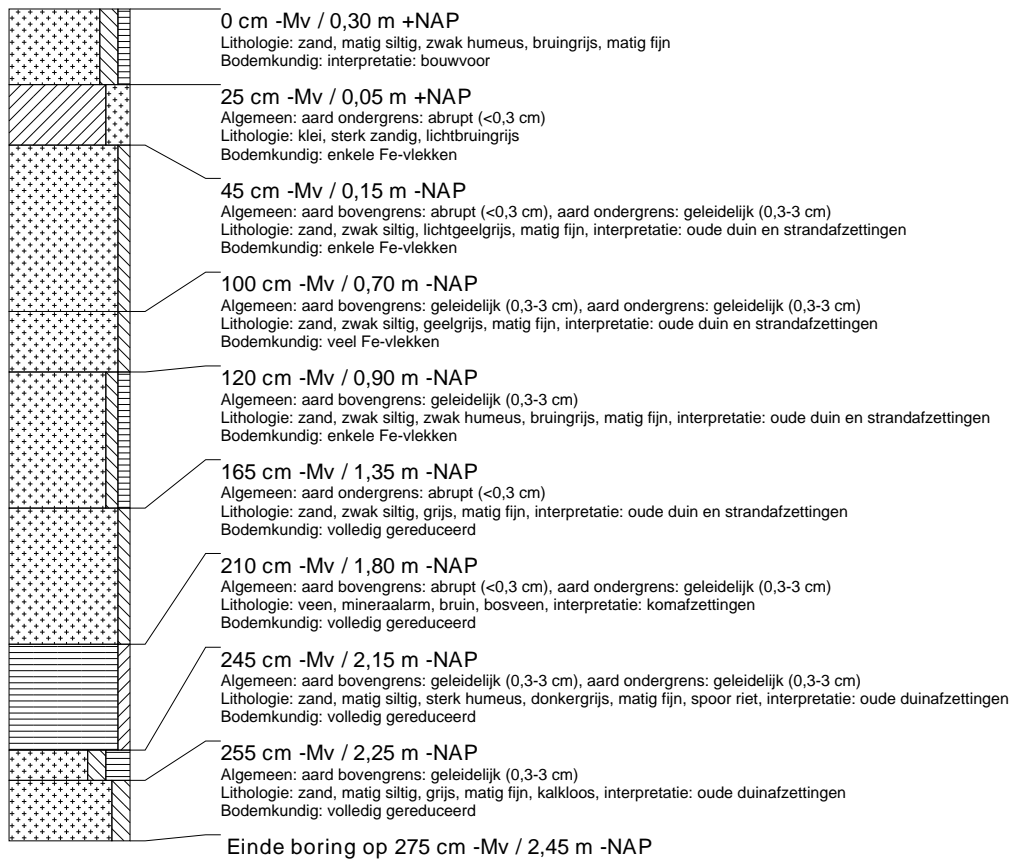
boring: HKJC-10

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.159,21, Y: 468.008,67, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,32, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

boring: HKJC-11

beschrijver: EL/KWV, datum: 15-4-2011, X: 91.178,96, Y: 467.993,74, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,30, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

boring: HKJC-12

beschrijver: EL/KW, datum: 15-4-2011, X: 91.198,69, Y: 467.977,30, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, kaartblad: 30F, hoogte: 0,10, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, boortype: Edelman-7 en guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: slecht, provincie: Zuid-Holland, gemeente: Katwijk, opdrachtgever: SOILUTION, uitvoerder: RAAP West

